

Mødet den 3. Juni 1915.

Fraværende: Harald Jensen og Møller.

1. (J. Nr. 19³—1915). Skrivelse af 19. Maj 1915 fra Indenrigsministeriet om Anvisning af 888 Kr. 10 Øre til **Udgiften ved Udfærdigelse af ekstraordinære Hjemstedsbeviser.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 22²—1915). Indenrigsministeriets Approbation paa en **Købekontrakt** med Murermester R. B. Petersen angaaende en Marselisborggrund.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 112—1915). Bekendtgørelse af 26. Maj 1915 fra Justitsministeriet om **Mindstebetaling for Distriktsjordemødre.**

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 116—1915). Skrivelse af 29. Maj 1915 fra Aarhus Amtsraad om, at det tiltræder Forslaget om fortsat **fri Vikar** til Lærer S. P. Rasmussen under Sygdom.

Toges til Efterretning.

5. Skrivelse af 29. Maj 1915 fra Aarhus Amtsraad om, at det tiltræder Forslaget om **fri Vikar** til følgende Lærere under Indkaldelse til Sikringsstyrken:

a. (J. Nr. 115—1915). J. P. Jespersen.

b. (J. Nr. 114—1915). A. Hjalmar.

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 49—1915). Udskrift af Forhandlingsprotokollen for Ekspropriationskommissionen vedrørende **Anlægget af et 2. Spor fra Aarhus til Hasselager og et 3. Spor fra Aarhus til Viby.**

Toges til Efterretning.

7. (J. Nr. 23^s—1915). Regnskab for **Aarhus Museums historiske Afdeling** for 1914—15.

Toges til Efterretning.

8. (J. Nr. 106—1915). Meddelelse fra Eksamensbestyrelsen for **den kommunale Installatørprøve** om afholdte Prøver i Maj 1915.

Toges til Efterretning.

9. (J. Nr. 43—1915). **Politikassens Regnskab** for 1914.

Fra Redaktør Simonsen, som havde gennemgaaet Regnskabet, forelaa Indstilling om at tage dette til Efterretning.

Toges til Efterretning.

10. (J. Nr. 108—1915). Indstilling fra Byfogden om Bevilling af 1080 Kr. til **Udarbejdelse af ny Skøde- og Panteregistre.**

F o r m a n d e n bemærkede, at det paahvilede Kommunen at udrede den Slags Udgifter, og at Byraadet tidligere havde bevilget forskellige Beløb i dette Øjemed. Budgetudvalget anbefalede at give Bevillingen, og Taleren ansaa det for givet, at Udgiften blev afholdt af Kontoen for uforudsete Udgifter.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 103—1915). Indstilling fra Skoleudvalget om **Bevilling af 13800 Kr. til Indlæg af nyt Varmeapparat og elektrisk Lys samt til forskellige Reparationer i Skolen i Frederiksballe.** — 2. Behandling.

F o r m a n d e n meddelte, at Budgetudvalgets Flertal, hvortil Taleren hørte, indstillede at afholde

Udgiften af Kassebeholdningen og opføre den paa det kommende Aars Budget, medens Mindretallet anbefalede at afholde den af Laanemidlerne.

M i k a e l J o h a n s e n ansaa det for rigtigst at tage Beløbet af Laanemidlerne, og det saa meget mere som Udgiften til Istandsættelse af ældre Skoler var afholdt af Laan.

J a k o b J e n s e n bemærkede, at medens det var fuldstændig korrekt at afholde Udgiften til Ombygning af ældre Skoler af Laan, vilde det være ganske urimeligt at tage det Beløb, som nu krævedes, af Laan, fordi det nu drejede sig om en Foranstaltning, der højst kunde holde i 20 Aar, altsaa langt fra i det Tidsrum, det vilde tage at afbetale Laanet.

N. J o h. L a u r s e n havde af Referatet set, at Hr. Jakob Jensen i sidste Møde havde udtalt, at der i Fjor havde været Dissens i Skoleudvalget angaaende Reparationen af Varmeapparatet i Skolen i Frederiksalle. Da Taleren hørte denne Udtalelse for 8 Dage siden, troede han at høre fejl, saa han havde undersøgt Sagen i Protokollen og hos Skoledirektøren, men ingen erindrede den Forklaring, som Hr. Jakob Jensen havde givet.

J a k o b J e n s e n fastholdt, at den af ham brugte Udtalelse var korrekt, og at det forrige Skoleudvalg havde været enigt om, at det gamle Varmeapparat ikke kunde bruges mere.

Budgetudvalgets Flertals Indstilling vedtoges.

12. (J. Nr. 119—1915). Skrivelse fra Aarhus Grundejerforening om Byraadet vil henvende sig til Skolernes Overlærere for at modvirke **Tilsmudsning af Bygningsfacader.**

F o r m a n d e n oplæste Skrivelsen.

M i k a e l J o h a n s e n bemærkede, at Grundejerforeningen mente, at Byraadet var enig i, at

Tilsmudsning af Facader og Plankeværker ikke pyntede paa Byen, at den var til stor Skade for Grundejerne, og at det ikke kunde være urigtigt at vænne Børnene til Renlighed og Orden. Den forrige Henvendelse havde frugtet godt, men det syntes nu, som om Sagen var blevet glemt. Taleren vilde anmode Byraadet om at støtte Foreningens Bestræbelser i denne Henseende.

S i m o n s e n anbefalede at sende Henvendelsen til Overlærerne og henstillede, at samme Henvendelse blev sendt til alle Privatskolerne, Latinskolen og Marselisborg Kostskole. Ellers vilde den næppe virke fuldtud.

M o u s t e n havde intet imod at imødekomme Grundejerforeningen, men troede rigtignok, at der i Skolerne jævnlig blev talt med Børnene om denne Sag. Det syntes, som om man stadig gik ud fra, at Tilsmudsningen skyldtes Børnene i de kommunale Skoler, skønt den jo lige saa godt kunde hidrøre fra andre Skolers Børn og fra unge Mennesker.

M i k a e l J o h a n s e n havde absolut intet imod, at Henvendelsen blev sendt til samtlige Skoler. Grundejerforeningen havde samtidig med Indsendelsen af det foreliggende Andragende sendt lignende Anmodning til Politiet. Dermed erkendte Foreningen, at Tilsmudsningen ogsaa kunde skyldes unge Mennesker. Taleren vilde sætte Pris paa, om Pressen vilde anmode Byens Borgere om at hjælpe med til at skaffe gode Forhold i denne Sag.

Det vedtoges at rette den i Andragendet ommeldte Henstilling til Katedralskolen, private Skoler og Kommunens Skoler.

13. (J. Nr. 122—1915). Indstilling fra Slagtehusudvalget om, at det bemyndiges til at lade udarbejde **Planer og Overslag til Udvidelse af Restaurationsbygningen paa Kvægtorvet.**

Simonsen udtalte, at Indstillingen var foranlediget af et Andragende fra Restauratøren om at skaffe mere Plads, fordi Forholdene var saa uheldige og indskrænkede, at han hæmmedes i sin Forretning, navnlig de travle Dage. Restaurationen blev nu søgt af mange Mennesker, dels Folk fra Slagtehuset, dels andre, og der klagedes over, at Priserne var for høje i de nuværende Lokaler, som jo var moderne udstyrede. Man mente, at en stor Del af Folkene, Transportarbejdere og andre, ikke havde Adgang til at faa de nødvendige Varer til den Pris, de burde have dem. Derfor anmodede Udvalget nu Byraadet om Bemyndigelse til at lade udarbejde Planer og Overslag til en Udvidelse af Restaurationen efter den foreliggende Skitse, efter hvilken Udvidelsen rent skønsmæssig set vilde koste henimod 10000 Kr. Efter Skitzen vilde der komme 2 ny Lokaler paa 80 □ Alen hver og med godt Lys fra begge Sider. Køkkenet, som vilde blive flyttet ned i Stuen, saaledes at et stort Lokale paa 1. Sal vilde blive frigjort, vilde faa en heldig Beliggenhed imellem de gamle og de ny Lokaler. Ved at gennemføre denne Udvidelse kunde der i de ny Lokaler indrettes en saakaldt Underbeværtning med mindre Priser. Visse Tegn tydede paa, at der manglede et Pissoir ved Kvægtorvet, og det kunde uden væsentlig Udgift indrettes med Adgang fra Jægergaardsvej. Beløbet hertil foreslog Udvalget at tage med i Byggesummen, men naturligvis maatte Brolægningsvæsenet afholde Udgiften til Renholdelsen og Vandforbruget. Efter Skitzen vilde Restaurationen blive mere symetrisk mod Kvægtorvet og mere pyntelig mod Jægergaardsvej. Dersom Byraadet gav Udvalget den ønskede Bemyndigelse, vilde det lade udarbejde detaillerede Planer og

Overslag til Byraadets Approbation. Udgiften vilde som bemærket blive holdt indenfor 10000 Kr., og Værten tilbød at forrente denne Sum med 10 % aarlig. Man vilde altsaa faa de Betingelser opfyldt, man stillede Lejerne af Byens Skovpavilloner.

M i k a e l J o h a n s e n fandt Beløbet ret stort, men skulde iøvrigt ikke udtale sig om, hvorvidt Foranstaltningen var nødvendig. Derimod vilde han foreslaa, at man, inden Bemyndigelsen blev givet, indhentede Budgetudvalgets Erklæring.

J a k o b J e n s e n spurgte Udvalget, om der var Mulighed for at træffe den Bestemmelse, at der i de ny Lokaler ikke maa serveres Spiritus. Det var ikke længe siden, at Byraadet havde vedtaget at indskrænke Beværtningernes Antal, saa det vilde ikke være heldigt, at Kommunen selv udvidede sine Beværtninger. Der handlede meget paa Kvægtorvet, saa der var Fare for, at der vilde blive drukket mere end heldigt var. Kunde den omtalte Bestemmelse blive truffet, kunde Taleren stemme for Udvidelsen, ellers maatte han stemme imod.

M a r t h i n H a n s e n ansaa den Maade, som Restaurationen i sin Tid var blevet indrettet paa, for uheldig, idet de større Slagtermestre og Kreaturhandlere ikke følte sig hjemme sammen med Kreaturtrækkere og omvendt. Der maatte derfor være 2 Afdelinger. Det mente Værten, og Udvalget fandt det rigtigt, navnlig fordi ens Priser ikke passede for begge Parter. Taleren saa ingen Grund til at indrette Afholdsrestauration i de ny Lokaler, da Kreaturtrækkerne og de andre, som søgte denne Afdeling, vel maatte have Lov til at faa Øl og Snaps til deres Mad ligesom de, der søgte den anden Afdeling. Taleren anbefalede, at Udvalget fik Bemyndigelse til at føre Sagen

videre. Naar Udgiften blev afdraget i Løbet af 10 Aar, kunde Foranstaltningen ikke være farlig i økonomisk Henseende. Det vilde være rimeligt, at Beløbet blev taget af Kassebeholdningen.

Niels Jensen udtalte, at som Restaurationsforholdene nu var, kunde Arbejderne og Svendene ikke faa noget varmt til deres Mad for mindre end 35 Øre, foruden at de generede sig ved at sætte sig i deres snavsede Arbejdsklæder blandt de andre Gæster. Taleren var selv Afholdsmand, men kunde ikke forstaa, at Hr. Jakob Jensen vilde forbyde disse Arbejdere at faa Spiritus, da det dog maatte være en frivillig Sag, om de vilde nyde Spiritus eller ej. Desuden kunde man ikke afskære de Arbejdere, som vilde have Spiritus, fra at faa det, idet de jo kunde hente det i Byen, naar de ikke kunde faa det i Restaurationen.

Simonsen havde intet imod at give Budgetudvalget Lejlighed til at erklære sig om Sagen, men saa ingen særlig Grund til at gøre det, før Byraadet havde tilkendegivet, om det ønskede at være med til Udvidelsen eller ej. Hr. Jakob Jensens Tanke om Afholdsbeværtning var ikke ukendt for Udvalget, som imidlertid ansaa Tanken for urealisabel efter den Ordning, man tænkte sig. Skulde en Del af Restaurationen være Afholdsbeværtning, vilde Værten sikkert ikke give 10 % i Leje om Aaret. Taleren kunde derfor bedre tænke sig, at Havnen fik Andel i en Varmestue for Sydhavnens og Slagtehusets Arbejdere, og at Værten fik Forpligtelse til at levere ikke stærke Drikke i denne. Det vilde være uheldigt, hvis der i den samme Restauration skulde være baade Spiritusbevilling og Afholdsbeværtning, navnlig da man tænkte paa at oprette en Underbeværtning med smaa Priser.

Christensen ansaa det for praktisk, at Udvalget forhandlede med Havneudvalget om Sagens Ordning, og henstillede til Udvalget at indføre en Bestemmelse om, at det skulde have Indflydelse paa, hvilke Priser, der maatte forlanges. Det vilde se lidt mærkeligt ud at indrette Afholdsbeværtning i Bygningens ene Ende, men Spiritusbeværtning i den anden, den hvor der var pænere Lokaler. Forbød man Spiritusudskænkning i den Del af Restaurationen, som var tiltænkt Slagtehusets Arbejdere, vilde de søge hen i den anden Afdeling, og det hele vilde saa være forfejlet.

Niels Jensen hævdede, at der slet ikke var Plads til en Varmestue for Havnens Arbejdere.

Jakob Jensen havde intet imod, at Havneudvalget forhandlede med Slagtehusudvalget om denne Sag, men ansaa det dog for bedst, at Haven selv indrettede sin Varmestue.

Marthin Hansen gjorde opmærksom paa, at der ikke skulde udstedes nogen ny Restaurationerbevilling, fordi man imødekom Kravet om Udvidelse af Slagtehusets Restauration. Selvfølgelig maatte Udvalget have Indflydelse paa, hvilke Priser der maatte forlanges i de ny Lokaler.

J. C. Petersen troede ikke, at Værten kunde betale 1000 Kr. om Aaret i Leje af den paatænkte Udvidelse. Dersom der var Trang til et Lokale for Arbejderne, maatte man indrette et saadant, hvor de kunde nyde deres medbragte Mad og Drikke. Værten skulde levere Varerne til billige Priser og maatte ikke sælge Spiritus. Til Gengæld maatte Byraadet nøjes med en mindre Leje. I denne Sag burde man ikke se saa meget paa Rentabiliteten som paa at afhjælpe et Savn.

Simonsen saa intet i Vejen for at realisere

Tanken, som Hr. J. C. Petersen ønskede det, men Udgiften vilde saa blive større for Kommunen.

Marthin Hansen mente, at Værten selv maatte overveje, om han kunde give 1000 Kr. i Leje eller ej; den Side af Sagen behøvede Udvalget ikke at tage sig af. Værten vilde vist meget frabede sig, at der kun blev indrettet en Varmestue.

Den ansøgte Bemyndigelse meddeltes Udvalget.

14. (J. Nr. 2³⁸—1915). Andragende om **Dispensation fra Bygningsvedtægtens § 14** for Steinmannsgade 6.

Anbefaledes.

15. (J. Nr. 2³⁹—1915). Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21** for Grønnegade 56.

Anbefaledes.

16. Andragende om **Dispensation fra W. C. Regulativet** for:

- a. Søndergade 2.
- b. Kirkegaardsvej 15.

Bevilgedes.

17. (J. Nr. 81—1915). Skrivelse fra A/S »Turisten« om **Approbation paa Skovbaadenes Takster.**

Formanden meddelte, at der, siden Sagen om Skovbaadenes Takster sidst forelaa, var kommet en Skrivelse fra Selskabets Bestyrelse om, at Selskabet paa Grund af de høje Kulpriser havde maattet foretage en Takstforhøjelse, og at ikke alle Taksterne var forhøjet, samt at der var indført Billethefter, hvorved der opnaaedes nogen Rabat. Det vilde være rigtigt, at Byraadet fastholdt sin Ret til at forhindre Adgang til at anlægge Broer, men Skovudvalget mente, at Tiden ikke var inde til at gribe ind, idet de høje Kulpriser motiverede den foretagne Takstforhøjelse.

Simonsen kunde henholde sig til sine Udtalelser ved Sagens sidste Behandling og skulde kun bemærke, at han fandt det mærkeligt, at Selskabet ikke optraadte mere loyalt overfor Byraadet. I Fjor blev Taksterne forhøjede, uden at Byraadet fik Meddelelse derom; først da Byraadet spurgte, blev Taksterne fremsendt. I Aar kom Sagen frem, lige da Sejladsen begyndte, og Talerens ved den Lejlighed udtalte Formodning om, at Taksterne var blevet forhøjet med 5 Øre gennemsnitlig, viste sig at være rigtig. Den omtalte Rabat ved Køb af Billethefters fik kun de mest velhavende godt af, saa i Realiteten var Taksterne blevet 10 Øre højere end for 2 Aar siden. For de korte Sejldistancer maatte der nu betales en meget høj Billetpriis. Det var mærkeligt at Selskabet ganske ignorerede sin Forpligtelse til at søge Taksterne approberede, og der maatte bruges en umaadelig Masse Kul, naar Forhøjelsen kunde være nødvendig af Hensyn til Kulpriserne. Antagelig var Hensigten med Forhøjelsen at forøge Aktionærernes Udbytte. Det skulde blive interessant at se, om Selskabet vilde sætte Taksterne ned med 5 Øre, naar Kulpriserne atter blev normale. Dersom Byraadet vilde approbere Taksterne, burde det være med Forbehold om, at de atter skulde nedsættes, naar der blev normale Kulpriser. Byraadet havde dog nogen Forpligtelse til at se paa Borgernes Tarv ogsaa i denne Sag. Taleren henstillede at nægte Approbation paa Takstforhøjelserne, i hvert Fald paa den sidste.

Mikael Johansen anbefalede Skovudvalgets Flertals Forslag. Taksterne var ikke for høje. I Vejle, Silkeborg og flere Steder med lignende Sejlads var Taksterne langt højere. Byens Borgere vilde sikkert nødig se denne Sejlads indstillet,

hvilket vistnok let kunde blive Følgen, hvis Byraadet nægtede at approbere de ny Takster. 6 % var ikke noget stort Udbytte, og mere fik Selskabets Aktionærer ikke. Taleren ønskede at vide, om det var efter Byraadets Anmodning, at de ny Broer var blevet bygget. Ved Isvinter kunde Selskabet let faa store Udgifter til Broerne, hvis Isen skulde ødelægge dem. I denne Sag skulde man optræde lidt varsomt, hvis Foretagendet ikke skulde blive standset. Iøvrigt var Taleren ikke helt sikker paa, at Byraadet havde Ret til at approbere Taksterne.

M a r t h i n H a n s e n skulde gerne indrømme, at Kulpriserne var steget, men naar Statsbanerne og Det forenede Dampskibsselskab ikke havde behøvet at forhøje Taksterne af den Grund, behøvede »Turisten« det vist heller ikke. Sandsynligvis vilde billigere Billetpriiser betale sig for Selskabet. 6 % var ikke noget daarligt Udbytte.

S i m o n s e n vidste bestemt, at Byraadet ikke havde foranlediget Opførelsen af de ny Broer. Det var maaske tvivlsomt, om Byraadet kunde forbyde Selskabet at sætte Billetpriiserne, som det vilde, men det kunde kræve, at Broerne blev fjernet.

F o r m a n d e n antog, at Selskabet havde anlagt de ny Broer dels for at undgaa en Konkurrence, som ellers vilde blive det paaført, og dels for at imødekomme Pnblikum. Det havde ikke tidligere været Praxis, at Selskabet henvendte sig til Byraadet om Approbation paa Taksterne, og Byraadet havde først stillet Krav derom, da de ny Broer skulde anlægges. Taksterne var vistnok ret billige i Sammenligning med Taksterne andre Steder, hvor der ikke var samme Risiko som her, hvor Broerne stod i aaben Sø. Taleren

vilde nu lade stemme over Hr. Simonsens Forslag om at nægte at approbere Taksterne.

Simonsen fandt det rigtigst, at der blev stemt over, om Byraadet vilde godkende Taksterne eller ej.

Jakob Jensen vilde bede Formanden lade Afstemningen foretage, som Hr Simonsen mente, ellers vilde Byraadets Ret til at approbere Taksterne blive suspenderet.

Formanden kunde ikke indrømme, at Byraadet fraskrev sig sin Ret ved, at Afstemningen foregik som af Taleren antydet.

Simonsen fandt det naturligst, at der blev stemt om, hvorvidt Byraadet vilde approbere de nuværende Takster. Vilde man ikke det, vilde Taleren fremsende nyt Forslag.

Formanden vilde efter Hr. Simonsens sidste Udtalelse finde det rigtigst at udsætte Sagen, til Hr. Simonsen havde stillet nyt Forslag.

Simonsen fandt det urimeligt, at han skulde have Ulejlighed med at udarbejde nyt Forslag, hvis Byraadet vilde approbere de fremsendte Takster.

Jakob Jensen mente, at det vilde være i Selskabets Interesse, at der blev stemt over Fler-tallets Forslag, som jo ogsaa var det mest yderliggaaende.

Formanden vilde, da der intet Forslag forelaa fra Mindretallet, udsætte Sagen.

Udsattes.

